

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm XIV. Causa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

admicula, quæ si plenè probata fuerint, adiuuant se mutuo, & tum inter se, tum multo magis cum vnico teste ipsius facti plenam probationem efficiunt; sin autem indicium v. g. fama semiplenè tantùm, videlicet per vnicum testem probetur, non tantam vim habet.

CAPITVLVM XIV.

Causa.

PARAPHRASIS.

Puella quædam Matrimonium contraxerat cum iuvene, sed post nuptias recessit, & monasterium ingressa professionem edidit, asseuerans se Virginem mansisse, sed iuuenis eam repetebat, allegans, quòd matrimonium cū ipsa consummaret. Super hac causa consultus Pontifex Honorius III. rescribit, vt puella interim in Monasterio secura permaneat, donec iudicialis sententia lata fuerit, & vt iudices delegati ex vtraque parte probationes recipiant; & specialiter si vir opponere velit contra mulieres de Virginitate puellæ testificantes, super hoc audiatur; deinde cūm obfetricum iudicia quandoque fallant, idèd præter mulieres modò adhibitas, aliæ adhuc honestæ ac prouidæ Matronæ adhibeantur, quæ de Virginitatis priuilegio testimonium dent.

SUMMARIVM.

1. Agens interdicto recuperanda tanquam spoliatus, non restituitur nisi probata fuerit spoliatio.
2. Qui adhibentur vt periti artis ad iudicium suum in casu dubio proferendum, debent esse honesti & probate vitæ.
3. Donatio illius, qui se & bona sua a quæ principaliter religioni dedicauit, reuocari potest professione non secuta, si per errorem validam hanc esse, aut fore existimauit: secus, si irritam sciuit.

NOTA I. Sponsus de præsentis post contractum, sed nondum consummatum

matrimonium religionem ingredi ac profiteri potest. *c. 2. de Conuersione Coniugatorum. c. Desponsatum. 27. & seq. 27. q. 2. & dixi lib. 5. tr. 10. p. 3. c. 6. n. 3.*

Queritur, cur mulier quæ à marito propria auctoritate recessit, non statim ei restituta fuerit, iuxta *c. Ex transmissa. 8. c. Ex Parte. 14. de restit. spol. Resp.* Quia agens interdicto recuperandæ possessionis tanquam spoliatus, non restituitur nisi probata sit spoliatio, in hoc autem casu spoliatio nondum probata fuit, quando quidem mulier excepit se intactam à viro discessisse, & inter Virgines canonicè professam esse; non enim spoliare censetur, qui iure suo vititur, rectè itaque differtur restitutio, donec probationibus vtrinque allatis intelligatur, num iustè recesserit, an iniustè. Quare idem arbitrator dicendum, etsi mulier nondum professa esset, sed tantùm ingressa & inter nouitias numerata, quia nisi constet de spoliatione, non debet fieri restitutio secundùm gl. & DD. in *c. Consultationibus. 10. de Offie. delegati.* dum autem ignoratur, num mulier à viro cognita sit, consequenter an jus habuerit Monasterium ingrediendi, non constat de spoliatione, ergo non debet ipsi restitui statim. Excipe, nisi sit præsumptio contra mulierem, vt quia non paucis mensibus habitauit cum marito, & postea se separauit, arg. *c. Ex publico. 7. de Conuers. Coniugat.*

Nota II. Periti artis, qui in casu dubio aduocantur, vt iudicium suum siue credulitatem proferant, debent esse honesti ac vitæ probatæ, idque sumitur ex lege *Magistros. 7. C. de Professoribus. l. 10.* vbi dicitur, quòd Magistri studiorum doctorèque moribus primùm excellere debeant.

Queritur hîc, si Professio facta à muliere, irrita censeatur, quia contra fidem Matrimonii consummati facta sit, num bona donata Monasterio restitui debeant? Hanc quæstionem proponit glossa in *authent. Ingressi. C. de SS. Eccles.* & bene decîdit *Bart. ibi. n. 13.* vel aliquis dedicat se cum bonis suis Religioni, ad eoque bona accessoriè donat; hoc casu expressio nihil operatur, cūm

talis donatio seu translatio bonorum suapte naturâ insit professioni: vel aliquis dedicat se & bona sua Religioni, ita vt animus principaliter ad vtrumque referatur; hoc casu si professio irrita sit, refert, vtrum existimet valere professionem, an verò sciat irritam esse: Primo casu reuocari potest donatio tanquam facta ob causam, causâ non secutâ; idque sumitur ex *l. Non omnis, 17. ff. Si certum pet.* vbi dicitur, si quis causâ mortis donauit, reuocari donationem, si donans conualescat, aut donatarius prior decedat: altero verò casu donatio subsistit, nec reuocari potest, quia absolutè & independentè à professionis valore facta fuit, atque hîc locum habet *Reg. 53. ff. Cuius per errorem dati repetitio est, eius consulto dati donatio est.* Verumtamen post Trident. constitutionem, *sess. 25. c. 16. de Regular.* existimat *Sanch. l. 7. Moral. c. 5. n. 54.* donationem reuocari posse, tamen si fiat ab eo, qui impedimenti seu nullitatis conscius est, nam in Tridentino dicitur, donationem bonorum factam à Nouitiis non valere, nisi professio sequatur, non est autem secuta professio, si ipso iure irrita sit, quia perinde est, actum non fieri & inualidè fieri, sicuti docet idem *Sanch. 3. de Matrimon. disp. 33. n. 5.* sed contrarium arbitror probabilius in casu nostro, si mulier post contractum & consummatum Matrimonium, religionem ingrediatur, eâque occasione principaliter ac independentè ad professionem, quam irritam esse aut fore non ignorat, Monasterio donationem faciat, eam subsistere, neque reuocari posse, quia constitutio Tridentina *cit. c. 16.* hunc casum non comprehendit, cum tantùm de iis loquatur, qui liberrate præditi sunt, ita vt religionem profiteri possint, & non possint, siue vt aliis verbis dicam, de iis qui Nouitiatus seu probationis capaces sunt.

CAPITVLVM XV. & vlt.

Cùm bonæ.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter Mespurgensem Epi-

scopum, & Abbatem ac Conuentum Pigamentensem, super statu Monasterii, & quibusdam spoliationibus, quas Episcopus intulerit; ea commissa erat iudicibus, coram quibus litis contestatio facta est, & processum in causa, sed ob quædam impedimenta ad finem non perducta; postea Gregorius IX. eandem causam alijs iudicibus delegat, mandans eis, vt acta originalia apud priores iudices diligenter inquirant, & si reperta fuerint vnâ cum alijs, si qua insuper partes proponere apud ipsos voluerint, ad Sedem Apostolicam mittant, sin autem acta reperta non fuerint, tunc superferentes litis contestatione (cùm eam factam fuisse non dubitetur) probationes partium de nouo recipiant, audiant quæque eas partes, num in compositionis tractatum consentire velint, & quæ intellexerint, causâque sufficienter instructam ad Pontificem remittant.

SYMMARIVM.

1. Ad litis contestationem probandam, si acta iudicii prioris perditâ sint, sufficit confessio partium.
2. Acta prioris iudicii exhiberi debent alteri Iudici, ad quem causa deuoluta est.

NOTA I. Si acta iudicii perditâ sint, statim confessio partium, quod v. g. interuenerit litis contestatio, vt tali casu eam repetere, necesse non sit. Ita glossa hîc intelligit *Not. 2. & DD. communiter.* Sed obicitur *c. Super. 5. De eo qui cognouit.* Ex quo DD. colligunt, quòd confessio alicuius facti non dependentis ab arbitrio confidentis, seu quod à confidente remitti non potest, fidem non facit, atqui partes non possunt remittere litis contestationem, cum ea pertineat ad substantiam processûs ordinarii, secundùm glossam communiter receptam. *c. de causis. 4. verb. de Consensu. de officio. delegati;* ergo confessio partium de præcedente litis contestatione fidem non merebatur. Resp. Maiorem vniuersaliter veram non esse, sed tunc tantùm, si suspicio esse possit de collusionè aut fraude, vel si confessio

in